

Jugoslovan

Izbaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1—, mesečna naročnina
Din 20—, za tujino Din 30—.
Uredništvo v Ljubljani, Gregor-
čičeva ulica št. 23. Telefon ured-
ništva 80-70, 80-89 in 80-71.

Ročkal se ne vračajo. — Oglas
po tarifi in dogovoru. — Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-63,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-80
Podružnica v Celju, Samostan-
ska ulica št. 4.

Št. 39a

Ljubljana, sobota, dne 19. julija 1930

Leto I.

Brat Tone Malej na mrtvaškem odru

**Veličasten žalni spreved v Luksemburgu - Vsa Jugoslavija plaka za našim mladim junakom
Velike priprave za Malejev pogreb**

Ljubljana, 18. julija.

Sokolski borec Anton Malej je včeraj v Luksemburgu nastopil svojo zadnjo pot. Oder v mrtvašnici bolnice sv. Terezije, na katerem je ležal, je bil bogato okrašen z vencami, poklonjenimi od vseh telovadnih organizacij, ki so se udeležile mednarodne tekme, kakor tudi od raznih korporacij mesta Luksemburga. Krasen venec je poklonil našemu Sokolu predsednik poljskega Sokola grof Zamojski, ki je obenem pokojnika odlikoval z najvišjim poljskim sokolskim odlikovanjem. Vence so dalje poklonili: Mednarodna telovadna federacija, belgijska federacija gimnastov, francoski gimnasti, poljski Sokoli, madjarski telovadci, gimnasti iz Toursa, mesto Luksemburg, federacija luksemburških gimnastov, ki je tudi poklonila pokojniku odlikovanje in diplomo, dalje komite za organizacijo mednarodne telovadne tekme v Luksemburgu, sabljači in telovadci Luksemburga in še mnoge druge korporacije. Bilo je okoli 13 vencev, a izredno mnogo krasnih šopkov iz raznega cvetja, ki so jih poklonili ugledni Luksemburžani.

Brata Štukelj in Osvald sta prejela v Luksemburgu nebroj kondolenčnih izjav, ki so se vpisale v posebno knjigo, katero sta vzela brata spremljevalca seboj na zadnji Malejevi poti.

Sijajen spreved v Luksemburgu

Svečani pogrebni spreved se je včeraj ob 2:30 pričel pomikati izpred bolnice sv. Terezije. Zadnjo čast našemu Sokolu-borcu je takorekoč izkazal ves Luksemburg, tako odlične osebnosti mesta in vse še v Luksemburgu navzoče telovadne organizacije. Spreved je bil naravnost impozanten. Ogromna množica je tvorila špalir od bolnice do kolodvora.

Žalnega spreveda so se med drugimi udeležili častni predsednik luksemburške federacije Brasseur, luksemburški župan in zastopniki oblasti.

Na kolodvoru so luksemburški železničarji izredno lepo okrasili notranjost tovornega voza. Med sprevedom je močno deževalo. Ko je končal luksemburški župan svoj žalni poslovilni govor, je za trenotek zasijalo sonce, nakar se je nato nebo znova stemnilo, kot bi samo žalovalo za našim junakom.

Do meje so spremljali krsto zastopniki luksemburške telovadne federacije, predsednik Clement, blagajnik Kraw in Jaemar. Transport po nemških progah je bil brezhiben in hvalevredno je treba priznati, da so nemški železničarji ukrenili vse za nagel prevoz.

V Solnogradu so tamošnji železničarji odredili, da se mora krsta preložiti v drug voz, ker so na luksemburškem vagonu ugotovili neke defekte. Zato je imel vlak večminutno zamudo.

Borec Malej v domovini

Brzovlak se je polagoma bližal meji. Na Jesenicah so izkazali našemu Maleju zadnjo čast jeseniški Sokoli s starostjo dr. Obersnelom na čelu. Tudi v Kranju je tamošnje Sokolstvo z načelnikom Ažmanom pozdravilo pokojnika.

Ker je bilo ljubljansko občinstvo popolne obveščeno, da zveč pripeljejo Maleja v Ljubljano, so se začele že dolgo pred določeno uro zbirati pred glavnim kolodvorom ogromne množice. Bilo je vse tiho in mirno, znak, da Ljubljana žaluje za sokolskim borecem, ne samo Ljubljana, marveč žaluje tudi ves naš narod in širna domovina. Vlak je imel nad 50 minut zamude. Na peronu so bili v lepem številu zbrani mladi in stari Sokoli, kakor tudi izredno mnogo osta-

lega občinstva. Brzovlak je ob 8:15 zapeljal na kolodvor. Vse je zrló samo na zadnji voz, na tovorni voz, v katerem je bila shranjena krsta s pokojnikom. Zavladala je grobna tišina.

Spremljevalca brata Štukelj in Osvald sta izstopila v sokolskem kroju, oba potrtá. Pozdrav je bil tih in brez besedi. Prvi podstarosta sokolskega saveza br. Gangl je segel Štuklju in br. Osvaldu v roko. Brata Štuklja pa so kmalu obkolili novinarji, katerim je dajal kratka pojasnila o zadnji Malejevi poti v domovino. Spremljevalca sta predala nato krsto Sokolu I., podstarosti Josipu Turku pa vse dokumente.

Tovorni voz so med tem odklopili ter ga odpeljali na stranski tir k poštnemu uradu. Najprej so iz voza pobrali vse vence, poklonjene v Luksemburgu Maleju. Vence so sprejeli mladi telovadci Sokola I., a šopke članice. Krsto so nato dvignili iz vagona in odnesli na mrtvaški voz, načelnik Sokola I. br. Podgornik in telovadci prve vrste. Formiral se je potem pred kolodvorom, kjer je čakala na Malejev prihod tisočglava množica.

Žalni spreved

Pred vozom s krsto so nosili Sokoli in Sokolice vse vence in šopke, ob vozu je stopala vrsta Sokolov, a za krsto je popolnoma strti in plakajoč korakal Malejev brat, podpiran od podstaroste br. Josipa Turka in župnega podstaroste br. Milka Krapeža, za njimi so šli v sprevedu župan dr. Puc z občinskima svet. gg. Antonom Likozarjem in Iv. Urbasom ter v dolgi vrsti Sokoli in ostalo občinstvo.

Spreved je v največjem žalovanju krenil na Tabor, kjer je Maleja pričakovala zopet ogromna množica ljudi. Nosilci vencev so napravili pred stopnicami špalir, nakar so Sokoli I. dvignili krsto iz voza ter

jo prenesli na katafalk, ki je bil postavljen v vestibulu. Malejev brat se ni mogel z lepa ločiti od svojega dragega in ljubljenelega Toneta. Krsto so pokrili s šopki in nato uvrstili vse vence okoli odra.

Venec Nj. Vel. kralja

Nj. Vel. kralj Aleksander I. je potom dvornega maršalata pri cvetličarni Korsika na Miklošičevi cesti naročil velik venec, ki bo na trakovih nosil to-le besedilo:

Anton Maleju Sokolskom borcu za slavo otadžbine — Aleksander I.

Pri isti cvetličarni je danes Savez Sokola kraljevine Jugoslavije naročil venec, ki je sestavljen iz cvetic z narodnimi barvami. Vmes je encijan. Besedilo se glasi: **Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. Zadnji zdrav vo borcu bratu Antonu Maleju.**

Pogreb borca Maleja

V nedeljo ob 9. dopoldne se bo vršil spreved izpred Tabora po vidovdanski cesti, Sv. Petra cesti, čez Marijin trg po Prešernovi ulici in Dunajski cesti na glavni kolodvor.

Ob 8.15 je zbirališče članstva v kroju, članice in naraščaja v civilu na Taboru.

Ob 11.45 je določen odhod v Bohinjsko Bistrico, kjer se bo vršil pogreb ob 4. uri popoldne.

Vsi številni nastopi sokolskih društev, ki so se imeli vršiti v nedeljo, so odpovedani v znak žalovanja.

Zastopnik kralja

Nj. Vel. kralj je odredil za svojega zastopnika pri pogrebu tako tragično umrlega brata Maleja zastopnika komandanta dravske divizije brigadnega generala Dragomira Popovića. V imenu Nj. Vel. kralja bo general Popović položil tudi venec na krsto našega luksemburškega junaka.

Ideja Panevropske se bo ostvarjala

Prvi vtisi odgovorov evropskih vlad — Zahteve Italije in madjarski protesti

Pariz, 18. julija. n. Po predaji britanskega odgovora na Briandov memorandum o panevropski uniji se je situacija vse bolj zjasnila. Odgovori velike večine evropskih držav so povoljni in ni več dvoma, da bi se velika Briandova ideja ne vzela v resno razpravo in da se ne bi pričela njena izvedba. Francoski tisk naglašá, da omogoča Briandov odgovor razpravo v vedrem in pristrémem razpoloženju, da se na tak način zamore premisliti vse ono, kar je treba pripraviti za ustanovitev unije. V britanski noti je naglašeno, da si Velika Britanija zadržuje pravico, da se posvetuje v zadevi s svojimi dominijoni, vendar pa je rečeno, da angleška vlada z največjimi simpatijami pozdravlja Briandov načrt in da je pripravljena podpirati njegovo inicijativo.

»Matine« opozarja, da je britanski odgovor tem bolj značilen, ker omenja potrebo, da se mora pokazati sodelovanje med evropskimi državami najbolj v tesnih gospodarskih stikih. »Tempse« je prav tako zadovoljen z britanskim odgovorom in očitno odobrava oni odstavek britanske note, v katerem je izraženo mišljenje, da Panevropska unija ni nič manjšega pomena nego Društvo narodov in da se pač ne bo ustvarila za to, da bi postala njegov konkurent. Primerjajoč vse odgovore, ki so do sedaj bili izročeni francoski vladi, prinaša »Tempse« njihovo oceno. List se dalje časa mudi pri odgovorih Velike Britanije, Nemčije in Italije in pravi, da je Velika Britanija razumela pomen Briandovega načrta in da se prav tako more reči o Nemčiji, ker je tudi ona v svoji noti načelno pristala na Briandovo idejo o ustanovitvi Panevropske unije. Edina neugodna točka v nemškem odgovoru je, da poskuša izkoristiti splošni evropski program za svoje posebne politične namene. Ni dvoma, pravi list, da se bo Velika Britanija postavila na stran Francije, če bi Nemčija hotela izigrati Briandov načrt o evropski uniji za svoje politične kampanje zaradi revizije

diplomatičnih pogodb. V ostalem, nadaljuje pariški list, Nemčija tega očitno ne zahteva, ker ve, da se ne bodo odprla vrata za razne avanture, ko gre za pacifikacijo Evrope. To bi pomenilo, da se prej, nego se Evropa organizira, spet izzove nova nevarnost. Tega pa Nemčija nikakor neče.

Ostaja samo še Italija, zaključuje Temps, ki očitno in brutalno izraža svoje zahteve po reviziji misovnih pogodb, kar smatra za predpogoj Panevropske unije. Potemtakem samo Italija hoče revizijo in to prav gotovo ne v korist premagancev, nego v prilogu onim, ki so izšli iz vojne kot zmagovalci, ki pa se niso zadovoljili z onim, kar jim je dala zavezniška zmaga.

Sprava med kraljem Karlom in Heleno se demantira

Bukarešta, 18. julija. Rador demantira vest o razveljavljenju razporoke med kraljem Karolom in kraljico Heleno.

Pariz, 18. julija. AA. Havas poroča iz Bukarešte, da tam demantirajo vest o razveljavljenju razporoke med kraljem Karolom in kraljico Heleno.

Parnik zgorel sredi Atlantika

London, 18. julija. AA. Angleški parnik »Rangitac« je brezzično brzojavil, da je rešil potnike in posadko nemškega parnika »Wargisc«, ki je v plamenih in ki bo vsak hip postal žrtev valov sredi Atlantskega oceana.

Zeileisovo zdravljenje na Češkoslovaškem

Praga, 18. julija. d. Češke Slovoč poroča, da zdravstveno ministrstvo zavzema stališče, da se mora na Češkoslovaškem prepovedati Zeileisova zdravilna metoda. Sklep zveze češkoslovaških zdravnikov, ki so to prepoved zahtevali, še sicer ni rešen, vendar je neoficijelno stališče ministrstva že znano in pričakujejo kmalu formalne odločitve.

Načrt dela balkanske konference

Papanastaziu o organizaciji in ciljeh pokreta — Naloge prvega sestanka

Atene, 18. julija. AA. Dopolnilnik Agencije Avale je posetil predsednika grškega odbora za balkansko unijo g. Papanastazija, ki je bil tako ljubezljiv, da se je odzval prošnji dopisnika, da mu poda načrt dela balkanske konference, ki se bo vršila 5. oktobra t. l. v Atenah. Preden je govoril g. Papanastaziu o delu konference, je izrazil največjo zahvalo za tolo brzojavko, ki jo je prejel od predsednika jugoslovanske vlade Petra Živkovića, ter zahvalo za odgovor Jugoslavije glede sodelovanja pri delu konference. O sami konferenci je Papanastaziju izjavil v glavnem sledeče:

Na konferenci bodo zastopane vse balkanske države: Albanija, Bolgarija, Grčija, Jugoslavija, Rumunija in Turčija. Vsaka država bo imela po 30 glasov, ki jih bodo oddajali delegacije ali odbori 30 članov ali pa iz 10 članov, tako da bo imel vsak član 3 glasove. Predsednik konference bo predsednik odbora ali delegacije one države, na katere ozemlju se konference vrši. Letos bo torej predsednik konference predsednik grškega odbora, oziroma grške delegacije. Predsedniki ostalih delegacij bodo podpredsedniki glavnega odbora. Razen delegacij bodo vlade posameznih držav poslale svoje službene opazovalce. Grška vlada je imenovala že svojega opazovalca, ki bo glavni ravnatelj ministrstva zunanjih zadev g. Samidas. O priliki poseta, ki ga je napravil jugoslovanski poslanik Vučković pri Papanastaziju, ko je predal odgovor jugoslovanske vlade in njen pristanek na sodelovanje pri delu balkanske konference, je Papanastaziu izrazil željo, da bi jugoslovanska vlada poslala kot svojega opazovalca g. Vučkovića. Istočasno je Papanastaziu prosil Vučkovića, da dela pri jugoslovanski vladi na to, da organizira v Jugoslaviji odbor za balkansko unijo, ki bo imel nalogo propagirati ideje balkanske unije in ki bo istočasno predstavljal delegacijo Jugoslavije na konferenci. Po mnenju Papanastazija bi morala biti sestavljena jugoslovanska delegacija od najpomembnejših političnih predstavnikov, profesorjev univerz ter predstavnikov gospodarskega in javnega življenja. Jugoslovanski delegati bi morali predhodno

izvoliti predsednika, tajnika in eksperte za razna vprašanja, o katerih se bo vodila diskusija na konferenci. Pripraviti bi morala tudi predloge o vprašanjih in problemih, ki prav posebno interesirajo Jugoslavijo in o katerih želi, da se o njih diskutira na konferenci. O teh vprašanjih in predlogih bi morala jugoslovanska delegacija poročati glavnemu odboru konference v Atenah. To bi bilo potrebno radi tega, da se določi skupni program diskusije. Na balkanski konferenci v Atenah se bo razpravljalo predvsem o principijelnih vprašanjih ter o vprašanjih obče važnosti, glede katerih se mora doseči soglasnost vseh držav, da se preprečijo na ta način nesoglasja pri diskusiji in zagotovijo konferenci čim boljši rezultati. Dalje bo konference v Atenah izdelala statut in določila sredstva za gospodarsko, kulturno in politično zblizanje balkanskih narodov. Da bi se ta soglasnost na balkanski konferenci dosegla, se bo razpravljalo o balkanskem Locarnu kot podlagi za ustanovitev balkanske unije, o skupnem delovanju balkanske inteligence, o pouku zgodovine balkanskih narodov v vseh šolah in na vseh univerzah balkanskih držav, o širjenju balkanske kulture v vseh balkanskih centralah, o prometnih zvezah med balkanskimi državami, o organizaciji balkanskih bank, o kartelu tobačnih producentov itd.

Za novi zakon o mestih in občinah

Beograd, 18. julija. k. V ministrstvu notranjih zadev izdelujejo zakon o občinah in zakon o mestih. Vsa mesta so pozvana, da podajo svoje mnenje in pripombe k zadnjemu omenjenemu zakonu.

Novi zakoni in imenovanja

Beograd, 18. julija. I. »Službene novine« so objavile zakon o železnih in javnem prometu; zakon o davčnih in pristojbinskih olajšavah za hotelsko industrijo ter ukaz, s katerim je bil imenovan za kontraktualnega profesorja na državni rudarski šoli v Celju inženjer Jeločnik Viktor, doktor kemije.

Naloge društev

Pomembno in odlično nalogo so vedno imela naša nacionalna društva. Od vsega početka našega narodnega življenja so bila stebel in podlaga vsega našega kulturnega in gospodarskega udejstvovanja. Da se je razširila naša knjiga, je bila zasluga naših društev, ki so s svojimi knjižnicami in predavanji navadila naš narod na čitanje. Da je prodira povsodi narodna zavest, je zopet zasluga naših narodnih društev, brez katerih bi zapadlo vse naše narodno življenje v mrtvilo. A tudi na vsch drugih poljih so storila naša društva v polni meri svojo dolžnost in brez prepiravanja moremo reči, da smo vse, kar smo dosegli, dosegli po zaslugi naših društev. Bila so to prava ognjišča našega narodnega udejstvovanja, prava središča vsega našega narodnega življenja.

Pred vojno pa je mogel vsled nesvobodnih dni na teh ognjiščih ogenj samo hleti, ker ni pustila avstrijska vlada, da bi se ogenj razvel tako, da bi v resnici ogreval ves narod. Ko nam je zasijala svoboda, so bili nekateri mnenja, da bodo sedaj poslala naša društva v znatni meri odveč. Čisto napačno mnenje, ker baš nasprotno je resnica. Sedaj, ko so padle vse ovire, so mogla naša društva šele prav razviti svoje delovanje in šele sedaj je mogel na naših ognjiščih zaplapolati ogenj v tej sili, da bi se ob njem res ogrel ves narod. Ni zmanjšala svoboda nalog naših društev, temveč jih je še nasprotno povečala, ker morajo sedaj dati društva tudi to, česar pred vojno niso mogla in smela dati.

Pri izvrševanju te svoje povečane naloge pa smejo naša društva računati tudi na vso podporo države, ki se dobro zaveda, da ne more in ne sme pogrešati dela narodnih društev.

Zato tudi pravi predsednik vlade v svoji deklaraciji o narodnih društvih tole: »Vsaka kulturna, humana in gospodarska akcija, v kolikor ni v državnih rokah, bo naletela ob vsaki priliki na pomoč države, če ni nasprotna državnih politik in jugoslovanski nacionalni misli.«

Samo po sebi se razume, da naša narodna društva sploh ne morejo imeti druge intencije, ko da služijo državi in jugoslovanski misli. Zakaj ta misel je misel nas vseh in samo zaradi nje snujemo tudi vsa narodna društva in zaradi nje delamo v njih. Nacionalna misel je tista sila, ki usmerja vsa društva k enemu cilju in uslvarja iz vseh društev eno organično celoto. Vsako društvo na svojem področju, vsako društvo v svojem kraju, vsi pa za en cilj in za en namen — za napredek Jugoslavije.

Ta konstruktiven cilj vsega našega društvenega življenja mora biti danes še prav posebno poudarjen. Včasih smo ustanavljali društva tudi le iz tega namena, da bi preprečevali to, kar so hoteli storiti drugi proti nam. Zato je moralo biti delo v nekaterih društvih le negativistično. Danes pa za negativistično delo sploh ni nobenega mesta, ker ni nam treba več preprečevati zlih namer drugih, temveč samo razvijati na vseh poljih svoje sile.

Tega pa ne moremo doseči, če bi eden drugega ovirali, temveč treba je, da eden drugega podpiramo. In danes, ko je izločen iz društvenega življenja strankarski moment, ki je tako silno škodoval delu naših društev, je mogoče doseči to sodelovanje tem lažje. Ni treba, da bi se kar na mah izkila vsa slična društva v eno celoto, ker zadostuje že to, da si slična društva ne nasprotujejo. Naj vlada med njimi zdrava tekma, ne sme pa ta tekma zavzeti tak obseg, da bi škodovala harmoničnemu razvoju društvenega življenja. Še bolj ko v nesvobodnih časih mora vzkliti sedaj društveno življenje, ker je sedaj še bolj potrebno, ko prej. Zlasti pa v tem pogledu, da bo vladal v vseh društvih duh strpljivosti in nacionalne sloge in da bodo društva postala opora nove miselnosti. Kajti ta miselnost bo tudi društvom samim v največjo korist, ker se bodo ljudje v vsej drugačni meri oklepali le narodnemu delu posvečenih društev, kakor pa so jih mogla privabljati ob strankarskih preprirovanjih društev.

Najslavnejše dneve so doživljala naša društva, ko so absolutno samo živela narodni misli. Še bolj slavne dni bodo doživela, če bodo v tej meri živela le jugoslovanski misli, ker jim ta misel jamči popoln razmah in popolno svobodo. Zato pa naj store društva svojo dolžnost in postala bodo središča našega narodnega življenja in ognjišča uslvarjajočega patriotizma. Le v njem je jamstvo napredka.

Nemški državni zbor razpuščen

Odgovor vlade na nezaupnico - „Ali nemški narod ali samo skupine interesentov“ - Razkol med nemškimi nacionalci

Berlin, 18. julija. d. Socijalno demokratski predlog, da se razveljavijo znane zasilne naredbe na podlagi § 48 državne ustave, je bil danes opoldne z 236 glasovi proti 221 sprejet. Državni kancelar je takoj nato objavil, da se državni zbor razpušča.

Med sejo je govoril prej socijalno-demokratski poslanec Langsberg, da utemelji socijalno demokratski predlog za razveljavljenje zasilnih odredb in predlog nezaupnice vladi. Njegov govor je bil miren in svaren. On je največ z državnopravnimi argumenti oporekal, da bi imela vlada pravico uporabiti § 48 ustave. Ta člen bi se smel uporabiti samo tedaj, če je red in varnost države ogrožena. S tem, da se je vladi odklonil njen predlog za kritje potreb, se nikjer ni ogrožal javni red. Če ostanejo le zasilne naredbe v veljavi, potem bi mogla vlada na podlagi § 48 ustave delati, kar bi hotela. Langsbergu je odgovorjal notranji minister dr. Wirth, ki je dejal, da se moramo res vprašati, ali obstoji še nemški narod, ali imamo samo skupine interesentov. Govornik oficijelne skupine nemških nacionalcev Oberfohrer pravi, da njegova stranka ne more imeti zaupanja v vlado in da bo zato glasovala za socijalno demokratski predlog. Vlada zato nima večine, ker upravlja devčno zakonodajstvo v čisto marksističnem duhu. Če hoče vlada kriti primanjkljaje, mora z zasilnimi naredbami priskrbeli prihranke. Nadaljni potrebe pa naj pokrije s prodajo posestev, ki se dajo pogrešati. Drug voditelj nemških nacionalcev, grof Westarp, je izjavil, da on in njegova skupina ne bo glasovala za socijalno demokratski predlog za ukinitje zasilnih naredb, kakor bo to storil drugi del nemških nacionalcev pod vodstvom Hugenberga. Svoje stališče je med drugim utemeljeval s tem, da bi razveljavljenje zasilnih naredb ne utegnilo dovesti samo do vladne krize, temveč tudi do državne krize. Ta opazka, ki je imela v mislih možnost demisije državnega predsednika Hindenburga, je izzvala veliko vznemirjenje. Govorila sta še dva ministra in nekateri poslanci, ki so branili postopanje vlade. Nato je došlo do omenjenega glasovanja. Navzočih je bilo 457 poslancev. Za socijalno demokratski predlog jih je glasovalo 236, in sicer socijalni demokralje, komunisti, del nemških nacional-

cev pod vodstvom Hugenberga in pa »Huckenkreuzlerji«. Proti predlogu in za vlado je glasovalo 221, in sicer vladna koalicija in pa del nemških nacionalcev pod vodstvom grofa Westarpa. Brž, ko je bil znana izid glasovanja, je povzel besedo državni kancelar in prečital dekret državnega predsednika, s katerim se razpušča državni zbor. V največjem razburjenju se je dvorana počasi izpraznila.

17 d Nemški državni zbor razpustil

Berlin, 18. julija. l. Današnja seja državnega zbora se je pričakovala z velikim zanimanjem, ker je vsakdo vedel, da bo na njej odločeno o nadaljnjem obstoju ali razpustitvi državnega zbora. Na dnevnem redu današnje seje sta bila predloga socijalnih demokratov, po katerih bi se morala razveljaviti izjemna odredba državnega predsednika maršala Hindenburga, ki je bila izdana na podlagi ustave, in izglasovali vladi nezaupnica. Vsakdo je vedel, da bo državni kancelar dr. Brüning v slučaju, da državni zbor sprejme enega od obeh predlogov, prečital ukaz o razpustitvi državnega zbora. Od početka se je bil izid glasovanja še docela negotov in je zavisel le od tega, koliko članov opozicije bo sploh glasovalo.

Voditelj nemške nacionalne stranke Hugenberg je včeraj skušal privedi svojo stranko do zblizanja z vlado. Pozval je vlado, da se z ozirom na težavni položaj prične pogajati z nacionalistično stranko. Tekom včerajšnjega popoldneva je imel Hugenberg daljši razgovor z državnim kancelarjem dr. Brüningom. Razgovor pa je ostal brez uspeha, ker dr. Brüning ni hotel pristati na zahtevo nacionalcev, ki so predvsem hoteli, da se razpusti sedanja vlada v Prusiji, ker vladata centrum in socialistična stranka, ter da se sestavi docela desničarska vlada. Po tem neuspelem razgovoru je Hugenberg izjavil, da bodo nacionalistični poslanci glasovali proti vladi.

Kriza nemškega parlamenta, ki je trajala več mesecev, je bila z današnjo sejo izčrpana. Parlament je bil razpuščen. Po dolgotrajni razpravi o socijalističnih predlogih glede razveljavljanja izjemne odredbe predsednika Hindenburga se je vršilo glasovanje. Socijalistični predlog je bil sprejet. Tako je bila vlada ostro poražena, toda reakcija ni izostala. Takoj po objavljenju rezultata je nemški državni kan-

celar dr. Brüning prečital ukaz državnega predsednika maršala Hindenburga, s katerim se razpušča nemški državni zbor. Seja se je zaključila ob 13. uri.

Po nemški ustavni praksi in ustavnih določilih se morajo najkasneje tekem 60 dni po razpustitvi parlamenta vršiti nove volitve.

Berlin, 18. julija. d. Nemško nacionalni poslanec baron Richthofen je izstopil iz nemško nacionalne stranke. Njegovemu zgledu bo sledilo tudi nekaj njegovih prijateljev. Prav tako bo grof Westarp s svojimi pristaši, ki jih je baje 28, ustanovil lastno stranko.

Predsednik vlade sprejet od Nj. Vel. kralja

Banjaluka, 18. julija. k. Danes zgodaj zjut je predsednik kraljevske vlade general Petet Zivković odšel iz Banjaluke preko Doboja v Han Pijesak, kjer ga je Nj. Vel. kralj takoj sprejel v avdijenci.

Odlikovanje Petra Grasselija

Beograd, 18. julija. l. Z današnjim ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog notranjega ministra odlikovan z redom sv. Šave II. razreda Peter Grasselli, prvi slovenski ljubljanski župan.

Obsodbe slovenskih in hrvatskih intelektualcev v Italiji

Pariz, 18. julija. l. »Quotidien« in »Ere Nouvelle« prinašata poročilo o obsodbi, ki jo je izreklo posebno sodišče za zaščito države v Rimu proti slovenskim in hrvatskim intelektualcem v Trstu, ki so bili obtoženi špijonaže v korist italijanskih sosedov ter propagande med ljudstvom, da se vpiše v društva, ki jih je fašistska vlada zabranila. Obsojeni so bili dr. Vratović na 10 let, novinar g. Iveša na 4 leta, jurist Angel Kukanja na 5 let, visokošolec Bradamante na 13 let ter visokošolec Lazarić in Žmak vsak na tri leta. Ostali so bili oproščeni.

Sodno preganjanje Vanče Mihajlova

Sofija, 18. julija. n. Glavni državni tožilec je sinoči izdal aretacijsko zapoved proti šefu makedonskega revolucionarnega odbora Ivanu Mihajlovu, ker je 6. marca t. l. dal ubiti znanega vodjo protogeristov Panajeva. Ni dvoma, da bo sedaj na podlagi tega naročila policija razglasila tiralice za Ivanom Mihajlovim. To je prvi slučaj, da so oblasti pozvale Mihajlova na odgovornost radi enega izmed umorov, ki jih je zakrivil makedonski revolucionarni odbor.

Sofija, 18. julija. AA. Državni tožilec je dvignil oblozbo proti morilcu Kundeva in njegovim pomočnikom. Neposrednega dejnja sto obtožena Dimitrije Nederski in Nikola Denenkov, kot organizatorja pa Držil Tapukov, sodnik »Makedonije«, in Ivan Mihajlov. Po kazenskem zakonu je predvidena za tak zločin smrt.

Katastrofalno neurje nad Kranjem

Kranj, 18. julija.

Tik pred 18. uro je pričelo v Kranju neurje, kakršnega Kranjčani ne pomnijo. Nevihta je trajala sicer samo kakih 10 minut, toda učinek je bil strašen. Vrtinčci so odkrivali strehe, tako da je nad polovico hiš v Kranju razkritih, dimniki so se podirali. Orkan je zrušil tudi zvonik Roženske cerkve in uničil ostrežje cerkve. Nekje v okolici je najbrže treščilo in zažgalo kako poslopje, kajti iz Kranja so opazili v okolici steber dima, ki se je valil proti nebu. Sam Kranj nudi po nevihti žalostno sliko. Ceste so posule s strešnj opeko, ki jo je vihar vrgel s streh, in s kamenjem razrušenih dimnikov. Vihar je izruval več kostanjev, ki leže preko glavne ceste. Kranjčanov se je polasnila pravcata panika. Padala je tudi kakor lešniki debela toča, ki je napravila veliko škodo. Grozno je opustošena kranjska okolica. Na polju ogromna škoda. Do sadovnjakov sadje uničeno. Škoda znaša več stoisoč dinarjev.

Nevihta je divjala skoro po vsej Gorenjski.

Neurje tudi na Štajerskem

Kakor nam poročajo iz Maribora, so imeli tudi na Štajerskem manjše nevihte z grmenjem in bliskom. Zanimivo je, da je dunajska radio-postaja napovedala ob 1. uri veliko nevihto v naših krajih. Priporočila je, naj ljudje ne hodijo iz hiš okoli 6. ure. Vremenska napoved se je torej z neverjetno točnostjo uresničila.

Zadušnica za žrtve »Karadjordja«

Sožalje Beograda in vse Jugoslavije rodbinam ponesrečenih Sokolov — Zasluge legendarnega junaštva naših pomorščakov in sokolske discipline

Beograd, 18. julija. Društvo jugoslovanskih turistov je priredilo danes ob 9. dopoldne svečano zadušnico žrtvam ponesrečenega »Karadjordja«. Katoliška cerkev je bila nabito polna ljudi. Zadušnico je služil beograjski župnik dr. Wagner ob asistenci dr. Velasića in Juretića. Navzoč je bil tudi beograjski nadškof dr. Rafael Rodić. Kralja je zastopal kapetan vojne ladje ordonančni oficir Tiašin Mundorfer. Prisotni so bili tudi zastopniki najvišjih oblasti. Češkoslovaško poslaništvo je zastopal svetnik poslaništva Ševtik z velikim številom članov češkoslovaške kolonije v Beogradu. S poljskega poslaništva je zadušnici prisostvoval ataše za tisk Belinka. Beograjsko občino je zastopal kmetopravnik Protić. Razen tega so bili pri zadušnici zastopniki vseh kulturnih, nacionalnih, gospodarskih in profesionalnih društev. Po zadušnici je predsednik »Jugoslovanskega turist« Stanko Banić imel pred cerkvijo ta-le govor:

Tužni zbori! Ko so po Vidovdanu, po onih divnih vseslovanskih revijah, kakršnih dozdej še ni videl ne doživel slovanski jug, odletele proti morju sokolske legije Čehoslovakov, Poljakov in drugih milih nam Sokolov, ko so se vzhiceni nad lepoto naših dežel in našega morja in v opoju ljubezni in bratstva jugoslovanskih src vračali na svoje domove, so iznenada sredi tihe in jasne noči, obsijane po mesečini našega Jadrana, doživeli katastrofo, ki je zavila v črno naše Primorje in izzvala globoko bol v vsem jugoslovanskem, češkoslovaškem in poljskem svetu. Italijanska ladja »Francesco Morosini« se je zaletela v prvaka naše potniške mornarice »Karadjordja«, pri čemer je našlo smrt 5 nedolžnih žrtev, več drugih pa je dobilo hujše ali lažje rane. In da ni bilo legendarne prisotnosti duha in junaštva naših pomorskih častnikov in mornarjev, da ni

bilo edinstvene discipline vseh slovanskih Sokolov, bi bilo sto izletnikov naših dragih gostov skupno z našim najlepšim in največjim potniškim parnikom brez usmiljenja in brez rešitve pogoltnilo morje. Za pokoj duš nepozabnih žrtev, umrlih v Pašmanskem zalivu pri Biogradu na moru, je Beograd, prestolnica kraljevine Jugoslavije, danes iz globine svoje duše in iz topoline svojih src molila k Bogu. Našim milim pokojnikom, bratom in sestram Sokolom iz bratske in zavezniške nam češkoslovaške države naj bo slava in večna hvala, naj jim bo svež spomin med nami. Slava jim!

Prosim predstavnika češkoslovaškega naroda svetnika Ševtika, ki je tu med nami, da izrazi rodbinam ponesrečenih češkoslovaških Sokolov in bratskemu češkoslovaškemu narodu iskreno in globoko sožalje našega prestolnega Beograda in vsega jugoslovanskega naroda v njih veliki nesreči in bolesti. Na koncu mi dovolite, da se spomnim z dolžno hvaležnostjo, s priznanjem in občudovanjem vseh onih, ki so s svojim junaštvom in velikim razumevanjem dolžnosti rešili življenje naših potnikov in našega ranjenega »Karadjordja« in jih oteli iz morskih globin, katastrofe in propasti. Čast in slava kapetanu Prodanu in našim divnim mornarjem. Živeli!

Patrijarh Varnava lahko obolel

Skoplje, 18. julija. l. Njegova Svetost patrijarh Varnava je lahko obolel in je v postelji. Avdijence so prekinjene.

Vremenska napoved

Dunaj, 18. julija. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Severne Alpe: Po vremenskem prevalu zelo hladno, spremenljivo z vetrom. V nekaterih krajih morebiti plohe. Na gorah snežni viharji. Južne Alpe: Po prevalu vremena najprvo hladno deževno vreme, nakar sledi od zapada napredujoče zboljšanje.